EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 10. 12. 2024
COM(2024) 577 final

2024/0319 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, (EÚ) 2021/2115 a (EÚ) 2021/2116, pokiaľ ide o posilnenie postavenia poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Spoločná poľnohospodárska politika (ďalej len „SPP“) sa postupnými reformami presunula smerom k podpore príjmu a trhovej orientácii s voľnou tvorbou cien poľnohospodárskych výrobkov. Tieto reformy boli predovšetkým reakciou na vnútorné výzvy, prebytky a krízy. Väčšina výziev v sektore poľnohospodárstva je však spôsobená faktormi, ktoré s poľnohospodárstvom nesúvisia a vyžadujú si širšiu politickú reakciu.

V SPP sa už stanovujú určité opatrenia, ktoré sú zamerané na posilnenie postavenia poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci. Očakáva sa však, že tlak na príjmy v poľnohospodárstve bude pokračovať, keďže poľnohospodári čelia rastúcim rizikám, zvyšujúcim sa vstupným nákladom a prísnejším požiadavkám na výrobu.

Pandémia ochorenia COVID-19 a prebiehajúca útočná vojna Ruska proti Ukrajine viedli k bezprecedentnému zvýšeniu nákladov na poľnohospodárske vstupy spojené s energiou a k predĺženému obdobiu vysokej inflácie, čo ovplyvnilo náklady poľnohospodárov a ceny potravín. Zároveň poľnohospodári naďalej vyvíjajú úsilie, aby sa ich výroba stala udržateľnejšou v súlade s normami EÚ.

Okrem toho mnohí spotrebitelia z dôvodu zvýšených životných nákladov zmenili svoje spotrebiteľské správanie a začali nakupovať lacnejšie potravinové výrobky. Tým sa ešte viac narušila stabilita rozdelenia pridanej hodnoty v potravinovom dodávateľskom reťazci, čo viedlo k nestabilite pri rozdeľovaní ziskov a nákladov medzi účastníkmi reťazca, k protestom a rastu nedôvery.

Komisia 15. marca 2024 predložila diskusný dokument, v ktorom oznámila súbor opatrení zameraných na posilnenie postavenia poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci. Súčasťou súboru opatrení, ktoré Komisia oznámila, bola cielená zmena nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 a súvisiacich nariadení týkajúcich sa SPP.

Rada pre poľnohospodárstvo a rybárstvo 26. marca 2024 podporila opatrenia oznámené v diskusnom dokumente.

V politických usmerneniach pre budúcu Európsku komisiu na roky 2024 – 2029 sa zdôrazňuje potreba spravodlivého a dostatočného príjmu poľnohospodárov a potreba napraviť existujúce nerovnováhy, posilniť postavenie poľnohospodárov a ďalej ich chrániť pred nekalými obchodnými praktikami.

Okrem toho sa v záverečnej správe[1] zo strategického dialógu o budúcnosti poľnohospodárstva EÚ, ktorý ohlásila predsedníčka Európskej komisie vo svojej správe o stave Únie 13. septembra 2023 a ktorý sa začal v januári 2024, pričom sa doň zapojilo 29 hlavných zainteresovaných strán z európskych agropotravinových sektorov, občianskej spoločnosti, vidieckych komunít a akademickej obce, požadovali úpravy postavenia poľnohospodárov v hodnotovom reťazci. V správe o hlavných politických zásadách strategického dialógu sa jasne zdôrazňuje, že trhové podmienky musia poľnohospodárom a iným účastníkom potravinového reťazca umožňovať dôstojné príjmy a že mocenské vzťahy v potravinovom reťazci musia byť dobre vyvážené. Prvá kapitola odporúčaní strategického dialógu sa zaoberá spravodlivým a konkurencieschopným potravinovým hodnotovým reťazcom prostredníctvom posilnenia

[1] Strategický dialóg o budúcnosti poľnohospodárstva EÚ.

postavenia poľnohospodárov v potravinovom hodnotovom reťazci. Odporúčania sa týkajú najmä zmlúv, pričom sa v nich vyzýva k tomu, aby sa údaje o výrobných nákladoch a cenách považovali pri rokovaniach o zmluvách za dôležité prvky a aby sa zvážila možnosť, že sa v prípade výnimočného zvýšenia nákladov začnú rokovania. Uvádza sa v nich aj význam mediačného mechanizmu. Pokiaľ ide o spoluprácu, vyzývajú na posilnenie organizácií výrobcov, združení organizácií výrobcov, ako aj na zjednodušenie procesu ich uznávania a cielenej podpory v ich prospech. V strategickom dialógu sa uznáva, že hospodársky, environmentálny a sociálny rozmer udržateľnosti sú pre európske spoločnosti vo všeobecnosti, a pre agropotravinové systémy predovšetkým, rovnako dôležité a že SPP by mala podporovať pozitívne environmentálne a sociálne výstupy a diverzifikáciu udržateľného obchodného modelu, vrátane napríklad krátkych dodávateľských reťazcov.

V súlade s odporúčaniami správy o strategickom dialógu je preto vhodné prijať opatrenia na posilnenie zmluvného postavenia poľnohospodárov a obnovenie dôvery účastníkov v potravinový dodávateľský reťazec.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

V článku 39 ZFEÚ sa stanovujú ciele SPP:

- zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva podporovaním technického pokroku a zabezpečovaním racionálneho rozvoja poľnohospodárskej výroby a optimálneho využívania výrobných faktorov, najmä pracovnej sily,
- zabezpečiť týmto spôsobom primeranú životnú úroveň poľnohospodárov, najmä zvýšením individuálnych príjmov jednotlivcov pracujúcich v poľnohospodárstve,
- stabilizovať trhy,
- zabezpečiť riadne zásobovanie,
- zabezpečiť dodávky spotrebiteľom za primerané ceny.

Tento návrh je v súlade s uvedenými cieľmi a so všeobecnou filozofiou v súčasnosti účinných nariadení týkajúcich sa SPP (nariadenie o spoločnej organizácii trhov[2], nariadenie o strategických plánoch SPP[3] a nariadenie o financovaní, riadení a monitorovaní SPP[4]).

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Týmto návrhom sa mení obmedzený počet ustanovení v súčasnosti účinných nariadení týkajúcich sa SPP bez toho, aby sa zmenila ich podstata. Keďže tieto ustanovenia sú v súlade s ostatnými politikami Únie, návrh je takisto v súlade s týmito politikami.

---

2 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/2024-05-13).

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/2024-05-25).

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 z 2. decembra 2021 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/2022-08-26).

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Právnym základom tohto návrhu je článok 42 prvý pododsek a článok 43 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), pretože: i) návrhom sa mení nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, nariadenie (EÚ) 2021/2115 a nariadenie (EÚ) 2021/2116, ktoré sú všetky založené na článku 43 ods. 2 ZFEÚ, a ii) nariadenie (EÚ) č. 1308/2013 je založené aj na článku 42 prvom pododseku ZFEÚ a tento návrh obsahuje aj ustanovenia, ktorými sa upravuje (ne)uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže.

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Týmto návrhom sa menia existujúce nariadenia prijaté na úrovni EÚ, ktoré sú uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

Cieľom zmien je posilniť postavenie poľnohospodárov v agropotravinovom dodávateľskom reťazci: i) zjednodušením pravidiel uznávania organizácií výrobcov; ii) posilnením pravidiel uzatvárania zmlúv; iii) stanovením pravidiel používania medzisektorových nepovinných výrazov, pokiaľ ide o výrazy „spravodlivý“, „poctivý“ a rovnocenné výrazy, ako aj v prípade výrazu „krátke dodávateľské reťazce“; iv) zavedením možnosti poskytnúť členským štátom finančnú podporu Únie na opatrenia prijaté hospodárskymi subjektmi v obdobiach závažnej nerovnováhy na trhu a v) zlepšením miery organizácie sektora poľnohospodárstva v členských štátoch podporou organizácií výrobcov vykonávajúcich operačné programy a zlepšením využívania sektorových intervencií v ostatných sektoroch uvedených v článku 42 písm. f) nariadenia (EÚ) 2021/2115.

Zmenami sa zachovávajú rovnaké podmienky pre výrobcov a stupeň harmonizácie, ktorý sa už dosiahol existujúcimi nariadeniami. Preto sa usudzuje, že ich členské štáty nemôžu vykonávať samostatne.

• Proporcionalita

Návrhom sa menia existujúce nariadenia len v rozsahu, ktorý je nevyhnutne potrebný na dosiahnutie uvedených cieľov, a zároveň sa zaisťuje, aby zmeny zostali cielené a poskytovali primeranú flexibilitu.

Navrhovanými zmenami sa upravujú len určité aspekty obmedzeného počtu ustanovení v existujúcich nariadeniach. Zlepšujú sa nimi a ďalej sa posilňujú existujúce ustanovenia týkajúce sa zmlúv medzi poľnohospodármi a ich organizáciami a inými účastníkmi reťazca, posilňuje sa nimi vyjednávacia sila organizácií výrobcov a ich združení, znižuje sa administratívna záťaž pri ich uznávaní a vytvára sa stimulačný rámec pre dobrovoľné režimy a dohody zamerané na zlepšenie odmeňovania poľnohospodárov a iniciatív v oblasti sociálnej udržateľnosti.

• Výber nástroja

Keďže sa týmto návrhom menia existujúce nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, aj zmeny sa musia zaviesť nariadením Európskeho parlamentu a Rady.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

• Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov

Návrh cielených zmien nariadenia o spoločnej organizácii trhov a iných nariadení týkajúcich sa SPP predstavuje jedno z opatrení oznámených v diskusnom dokumente Komisie z 15.

marca 2024. Vzhľadom na nutnosť urýchlene reagovať na naliehavé výzvy, ktorým v súčasnosti sektor poľnohospodárstva čelí, a na nutnosť urýchlene konať s cieľom reagovať na protesty poľnohospodárov sa nevykonalo žiadne hodnotenie *ex post*/kontrola vhodnosti existujúcich právnych predpisov.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Vzhľadom na nutnosť urýchlene konať s cieľom reagovať na naliehavé výzvy európskeho sektora poľnohospodárstva sa neuskutočnila žiadna výzva na predloženie podkladov ani verejná konzultácia. S príslušnými zainteresovanými stranami sa však konzultovalo na cielených stretnutiach (pozri „Získavanie a využívanie expertízy“).

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Hoci sa vzhľadom na nutnosť urýchlene konať neuskutočnila žiadna výzva na predloženie podkladov ani verejná konzultácia, Komisia niekoľkokrát predstavila navrhované opatrenia Rade, na zasadnutí rozšírenej skupiny pre občiansky dialóg s príslušnými zainteresovanými stranami, orgánom Európskej siete pre hospodársku súťaž a na dvojstranných stretnutiach, na ktorých sa zúčastnili všetky relevantné združenia so sídlom v EÚ v rámci agropotravinového dodávateľského reťazca vrátane spotrebiteľov.

- **Posúdenie vplyvu**

Vzhľadom na nutnosť urýchlene konať s cieľom reagovať na naliehavé výzvy, ktorým v súčasnosti čelí sektor poľnohospodárstva, nebolo možné vykonať posúdenie vplyvu.

Navrhované opatrenia však boli vypracované na základe príspevkov získaných od zainteresovaných strán, najmä zasadnutia rozšírenej skupiny pre občiansky dialóg, orgánov európskej siete pre hospodársku súťaž a z dvojstranných stretnutí, na ktorých sa zúčastnili všetky príslušné združenia so sídlom v EÚ v rámci agropotravinového dodávateľského reťazca vrátane spotrebiteľov, ako aj od predsedu Výboru Európskeho parlamentu pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka.

Sú tiež v súlade s príslušnými odporúčaniami strategického dialógu o budúcnosti poľnohospodárstva EÚ zo septembra 2024.

Vplyv návrhu bude závisieť od toho, či poľnohospodári a kupujúci poľnohospodárskych výrobkov prijmú niektoré dobrovoľné opatrenia, ako aj od rozhodnutí členských štátov využiť stanovené možnosti a výnimky.

Do troch mesiacov od prijatia návrhu sa vypracuje pracovný dokument útvarov Komisie. Jasne sa v ňom opíšu riešené problémy, navrhované cielené zmeny a ich pravdepodobný vplyv, ako aj zhrnutie získanej spätnej väzby od zainteresovaných strán.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Tento návrh je jedným z opatrení oznámených v diskusnom dokumente Komisie z 15. marca 2024 ako súčasť balíka zjednodušujúcich opatrení. Vyčíslenie zníženej administratívnej záťaže sa v čo najväčšej možnej miere uvedie v pracovnom dokumente útvarov Komisie.

- **Základné práva**

Tento návrh rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä Chartou základných práv Európskej únie.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Tento návrh nemá žiadny vyčísliteľný vplyv na rozpočet.

Hoci opatrenia 12 až 17 (uvedené v bode 5 Ostatné prvky – podrobné vysvetlenie osobitných ustanovení návrhu) môžu urýchliť vykonávanie operačných programov organizáciami výrobcov a následne zvýšiť výdavky, všetky súvisiace výdavky zostanú v rámci čiastkového stropu EPZF.

Pokiaľ ide o poľnohospodársku rezervu financovanú z EPZF, v návrhu sa nestanovujú žiadne zmeny jej celkovej výšky. Využitie rezervy na financovanie opatrení prijatých podľa článku 222 nariadenia o spoločnej organizácii trhu síce môže mať dôsledky, pokiaľ ide o možné alokácie súm na iné výnimočné opatrenia v danom roku, v tejto fáze ich však nemožno vyčísliť.

Finančná pomoc Únie organizáciám výrobcov ovocia a zeleniny, ktorú členské štáty schválili na vykonávanie operačných programov, sa obmedzí na určitý percentuálny podiel (od 4,1 % do 5,5 % v závislosti od typu prijímateľov a sledovaných cieľov) hodnoty predávanej produkcie uvedených organizácií výrobcov.

Návrh obsahuje ustanovenia, ktoré členským štátom poskytujú určitý stupeň flexibility, pokiaľ ide o finančné alokácie na typy intervencií vo forme priamych platieb a na typy intervencií v „ostatných“ sektoroch. Finančné prostriedky, ktoré sú k dispozícii na finančnú pomoc Únie organizáciám výrobcov pôsobiacim v „ostatných“ sektoroch, sa obmedzia na sumy prevedené (v rámci príslušného právneho ustanovenia) z priamych platieb, o ktorých rozhodli členské štáty a ktoré schválila Komisia. Ak sa členské štáty rozhodnú túto flexibilitu využiť, bude to mať vplyv len na alokácie priamych platieb a „ostatné“ sektory a zmena zostane v rámci EPZF. Vplyv nie je možné v tejto fáze kvantifikovať.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Týmto návrhom sa mení nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, nariadenie (EÚ) 2021/2115 a nariadenie (EÚ) 2021/2116. Plán vykonávania a mechanizmy monitorovania, hodnotenia a podávania správ preto zostávajú rovnaké ako v súčasnom rámci.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa (právny text je nariadenie).

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Po prvé, mali by sa stanoviť minimálne požiadavky na používanie výrazov opisujúcich obchodné metódy, ktorými sa zabezpečí spravodlivá alokácia pridanej hodnoty poľnohospodárom. Cieľom je zvýšiť transparentnosť a spoľahlivosť používania týchto výrazov, aby sa zaistila spravodlivá alokácia pridanej hodnoty v celom potravinovom dodávateľskom reťazci, zabránilo sa zneužívaniu takýchto výrazov a zabezpečilo sa, aby mali spotrebitelia spoľahlivé informácie o spravodlivej alokácii pridanej hodnoty poľnohospodárom a krátkym dodávateľským reťazcom.

Po druhé, každá dodávka poľnohospodárskych výrobkov by mala byť predmetom písomnej zmluvy, s výhradou určitých výnimiek a možnosti členských štátov oslobodiť niektoré poľnohospodárske výrobky od tejto požiadavky.

Po tretie, písomné zmluvy by mali zahŕňať určité prvky, ktorými sa zabezpečí transparentnosť a predvídateľnosť pri výpočte konečnej ceny.

Po štvrté, zmluvy s trvaním viac ako šesť mesiacov by mali obsahovať doložku o revízii s cieľom umožniť poľnohospodárom, organizáciám výrobcov alebo združeniam organizácií výrobcov požiadať o revíziu zmluvy, a to najmä v situáciách, keď by cena už nepokrývala výrobné náklady, a vypovedať zmluvu, ak sa takáto žiadosť zamietne.

Po piate, členské štáty by mali zriadiť mediačný mechanizmus a sprístupniť ho stranám, ktoré ho chcú používať.

Po šieste, mali by sa zjednodušiť existujúce pravidlá týkajúce sa vymedzenia a uznávania organizácií výrobcov. Okrem toho by sa v záujme posilnenia spolupráce medzi výrobcami produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby malo výslovne umožniť zakladanie a uznávanie organizácií výrobcov týmito výrobcami.

Po siedme, mali by sa objasniť existujúce pravidlá týkajúce sa organizácií výrobcov, aby sa zabezpečilo, že organizácie výrobcov sa zriaďujú na podnet poľnohospodárov a kontrolujú sa v súlade s pravidlami, ktoré umožňujú členom – poľnohospodárom, demokraticky kontrolovať svoje organizácie a ich rozhodnutia.

Po ôsme, neuznaným organizáciám výrobcov vrátane družstiev by sa malo umožniť rokovať v mene svojich členov o zmluvných podmienkach, pokiaľ ide o časť ich výroby alebo o celú ich výrobu.

Po deviate, uznané združenia organizácií výrobcov by mali mať možnosť rokovať o zmluvných podmienkach v mene uznaných organizácií výrobcov, ktoré sú ich členmi.

Po desiate, do zoznamu cieľov, ktoré môže uznaná medziodvetvová organizácia dosiahnuť, by sa mala zahrnúť podpora využívania iniciatív s nepovinnými výrazmi používanými na označenie obchodných metód, ako sú výrazy „spravodlivý“, „poctivý“ alebo ich rovnocenné výrazy a výraz „krátky dodávateľský reťazec“.

Po jedenáste, na iniciatívy vertikálnej a horizontálnej spolupráce týkajúce sa poľnohospodárskych a potravinových výrobkov, ktorých cieľom je uplatňovať určité požiadavky sociálnej udržateľnosti, ktoré sú prísnejšie ako povinné požiadavky, by sa nemal vzťahovať článok 101 ods. 1 ZFEÚ.

Po dvanáste, nariadenie (EÚ) 2021/2115 by sa malo zmeniť, pokiaľ ide o typy intervencií v určitých sektoroch. Okrem toho by sa mala zvýšiť finančná pomoc Únie na operačné programy v určitých sektoroch.

Po trináste, finančná podpora Únie na operačné programy vykonávané organizáciami výrobcov v sektore ovocia a zeleniny v členských štátoch, v ktorých je miera organizovanosti výrobcov počas troch po sebe nasledujúcich rokov predchádzajúcich vykonávaniu operačného programu nižšia ako 10 %, by sa mala zvýšiť z 50 % na 60 %.

Po štrnáste, mladým poľnohospodárom a novým poľnohospodárom, ktorí vstúpia do uznanej organizácie výrobcov a ktorí realizujú investície vo svojich priestoroch, by sa mal poskytnúť osobitný stimul.

Po pätnáste, finančná podpora Únie pre organizácie výrobcov a združenia organizácií výrobcov by sa v prípade nepriaznivých meteorologických udalostí, prírodných katastrof, chorôb rastlín alebo zamorenia škodcami mala za určitých podmienok zvýšiť z 50 % na 70 % skutočne vynaložených výdavkov.

Po šestnáste, od roku 2025 by mali mať členské štáty možnosť použiť až 6 % svojich alokácii priamych platieb na podporu sektorov stanovených v článku 1 ods. 2 písm. a) až h), k), m), o) až t) a w) nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 a sektorov zahŕňajúcich výrobky uvedené v prílohe VI k nariadeniu (EÚ) 2021/2115.

Po sedemnáste, nariadenie (EÚ) 2021/2116 by sa malo zmeniť tak, aby sa umožnilo využívanie poľnohospodárskej rezervy na podporu osobitných kategórií kolektívnych akcií určitými súkromnými hospodárskymi subjektmi prijatých s cieľom stabilizovať sektory dotknuté závažnou nerovnováhou na trhu.

2024/0319 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, (EÚ) 2021/2115 a (EÚ) 2021/2116, pokiaľ ide o posilnenie postavenia poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 42 prvý pododsek a článok 43 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Dvora audítorov[1],

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru[2],

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov[3],

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Sektor poľnohospodárstva, a najmä poľnohospodári, čelia rôznym výzvam. Pandémia COVID-19 a prebiehajúca útočná vojna Ruska proti Ukrajine viedli k bezprecedentnému zvýšeniu nákladov na poľnohospodárske vstupy súvisiace s energiou a k predĺženému obdobiu vysokej inflácie, čo ovplyvnilo náklady poľnohospodárov a ceny potravín. Poľnohospodári sa naďalej usilujú o to, aby bola ich výroba environmentálne udržateľnejšia. Mnohí spotrebitelia z dôvodu zvýšených životných nákladov tiež zmenili svoje spotrebiteľské správanie a začali nakupovať lacnejšie potravinové výrobky. Tým sa ešte viac narušila stabilita rozdelenia pridanej hodnoty v potravinovom dodávateľskom reťazci a zvýšila sa miera neistoty, v ktorej poľnohospodári pôsobia. To viedlo k protestom a zvyšovaniu nedôvery. Preto je vhodné prijať opatrenia na riešenie týchto výziev a obnovenie dôvery účastníkov v potravinový dodávateľský reťazec.

(2) Rôzne hospodárske subjekty v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci pôsobiace v jednotlivých fázach výroby, spracovania, uvádzania na trh, distribúcie a maloobchodu vyvinuli systémy a značky na podporu obchodných metód, ktorými sa zabezpečí spravodlivá alokácia pridanej hodnoty poľnohospodárom a vytváranie a udržiavanie krátkych dodávateľských reťazcov. Treba stanoviť minimálne požiadavky na používanie nepovinných výrazov opisujúcich tieto obchodné metódy, aby sa zvýšila transparentnosť a spoľahlivosť používania týchto výrazov v potravinovom dodávateľskom reťazci, čím sa doplnia existujúce pravidlá

[1] Ú. v. EÚ C …
[2] Ú. v. EÚ C …
[3] Ú. v. EÚ C …

označovania potravín, najmä nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011[4].

(3) V záujme väčšej dôvery a spravodlivosti v celom potravinovom dodávateľskom reťazci by sa výrazy „spravodlivý“, „poctivý“ alebo rovnocenné výrazy mali používať len na označenie obchodných metód, ktorými sa zabezpečuje stabilita a transparentnosť obchodných vzťahov medzi poľnohospodármi a nákupcami a cenotvorby, ktorú zúčastnení poľnohospodári považujú za primeranú, a ktorými sa podporujú ciele Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja a prispievajú k nim, a to aj spôsobom, ktorý je v súlade s prílohou I k smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1760[5].

(4) Výraz „krátky dodávateľský reťazec“ by sa mal používať len na označenie obchodných metód, v prípade ktorých existuje priame prepojenie medzi poľnohospodármi a spotrebiteľmi, ktoré umožňuje priamu výmenu informácií o výrobnom procese a výrobku, a to aj prostriedkami diaľkovej komunikácie a/alebo cez sprostredkovateľa, ktorý zabezpečuje takúto výmenu v čase predaja. Alternatívne možno tento výraz použiť aj vtedy, ak existuje úzke prepojenie medzi poľnohospodármi a spotrebiteľmi v rámci ich geografickej blízkosti, a to aj v cezhraničnom kontexte. To bude motivovať spotrebiteľov, aby platili ceny, ktoré sú spravodlivou odmenou pre poľnohospodárov za to, čo vyrábajú, posilní rozvoj vidieckych oblastí a prispeje k nemu a vedú k lepšej transparentnosti, pokiaľ ide o pôvod a výrobné metódy výrobkov.

(5) Vzhľadom na trhové podmienky, meniace sa očakávania spotrebiteľov, pokrok v oblasti obchodných noriem a príslušných medzinárodných noriem by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci s cieľom zabezpečiť jednotné podmienky používania nepovinných výrazov určujúcich obchodné metódy, ktoré sa týkajú spravodlivej alokácie pridanej hodnoty poľnohospodárom a vytvárania a udržiavania krátkych dodávateľských reťazcov. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011[6].

(6) Z tých istých dôvodov by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pokiaľ ide o dodatočné nepovinné výrazy, ktoré sú rovnocenné s výrazmi „spravodlivý“ alebo „poctivý“.

(7) Hoci členské štáty môžu ponechať v platnosti alebo zaviesť vnútroštátne ustanovenia, v ktorých sa stanovujú dodatočné požiadavky na používanie nepovinných výrazov v obchodných metódach, tieto ustanovenia by nemali brániť používaniu týchto výrazov v prípade výrobkov legálne vyrábaných alebo uvádzaných na trh v inom členskom štáte, obmedzovať ho ani mu brániť.

---

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004 (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1169/oj).

5 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1760 z 13. júna 2024 o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937 a nariadenia (EÚ) 2023/2859 (Ú. v. EÚ L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

6 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

(8) Používanie písomných zmlúv zohráva kľúčovú úlohu pri zodpovednosti hospodárskych subjektov, zvyšovaní informovanosti o význame trhových signálov, prispôsobovaní ponuky dopytu, zlepšovaní prenosu cien v rámci dodávateľského reťazca, zvyšovaní transparentnosti a predchádzaní nekalým obchodným praktikám a ich riešení. Pravidlá týkajúce sa zmluvných vzťahov v sektore mlieka a mliečnych výrobkov by sa preto mali rozšíriť tak, aby sa vzťahovali aj na iné výrobky ako surové mlieko, pričom by sa malo zabezpečiť zosúladenie s pravidlami týkajúcimi sa zmluvných vzťahov uplatniteľnými na iné sektory poľnohospodárstva.

(9) S cieľom zvýšiť flexibilitu pre členské štáty a zjednodušiť postup uznávania organizácií výrobcov, a tým znížiť transakčné náklady a zlepšiť efektívnosť by sa pravidlami týkajúcimi sa organizácií výrobcov malo umožniť ich uznanie na základe jedinej žiadosti vzťahujúcej sa na viaceré sektory a výrobky. Okrem toho by sa v záujme posilnenia spolupráce medzi výrobcami produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby malo výslovne stanoviť zakladanie a uznávanie organizácií výrobcov týmito výrobcami. V kritériách uznávania organizácií výrobcov a ich stanov by sa tiež malo stanoviť, že organizácie výrobcov sa zriaďujú na podnet poľnohospodárov a kontrolujú sa v súlade s pravidlami, ktoré umožňujú poľnohospodárom, ktorí sú ich členmi, demokraticky kontrolovať svoju organizáciu a rozhodnutia. To by nemalo brániť iným výrobcom, ktorí nie sú poľnohospodármi, a nevýrobcom, aby sa vstúpili do organizácií výrobcov.

(10) Na podporu ďalšieho udržateľného rozvoja, ktorý je základnou zásadou zmluvy a prioritným cieľom politík Únie, a na zabezpečenie transparentnosti, stability a spravodlivosti v obchodných vzťahoch medzi poľnohospodármi a nákupcami v celom dodávateľskom reťazci by členské štáty mali mať možnosť uznávať organizácie výrobcov, ktoré sledujú osobitné ciele s použitím nepovinných výrazov pre obchodné postupy, ako sú výrazy „spravodlivý“, „poctivý“ alebo rovnocenné výrazy a výraz „krátky dodávateľský reťazec“.

(11) Na zabezpečenie primeranej životnej úrovne poľnohospodárov, posilnenie ich vyjednávacej sily voči spracovateľom a iným účastníkom dodávateľského reťazca a stanovenie spravodlivejšieho rozdelenia pridanej hodnoty v rámci dodávateľského reťazca by sa mala možnosť rokovať o zmluvných podmienkach v mene ich členov rozšíriť na neuznané organizácie výrobcov vrátane družstiev, a to pokiaľ ide o časť alebo o celú ich produkciu. Na zabezpečenie rovnakého zaobchádzania s členmi uznaných organizácií výrobcov by táto možnosť mala podliehať primeraným obmedzeniam. Konkrétne, neuznané organizácie výrobcov, ktoré využijú uvedenú možnosť, by mali spĺňať kritériá uznávania stanovené na úrovni Únie a mali by vykonávať činnosti stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013[7] vrátane koncentrácie ponuky a uvádzania výrobkov svojich členov na trh.

(12) S cieľom posilniť rokovaciu pozíciu uznaných organizácií výrobcov a zabezpečiť životaschopný rozvoj poľnohospodárskej výroby by uznané združenia organizácií výrobcov mali mať možnosť rokovať v mene svojich členov o zmluvných podmienkach, a to vrátane ceny, pokiaľ ide o celkovú výrobu ich členov alebo jej časť.

---

[7] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

Táto možnosť by sa mala povoliť s výhradou záruky, že organizácie, ktoré sú členmi týchto združení, nie sú zároveň členmi iného združenia organizácií výrobcov a že objem výrobkov, na ktoré sa vzťahujú činnosti združenia, nepresiahne 33 % celkovej vnútroštátnej produkcie ktoréhokoľvek daného členského štátu. S cieľom zachovať účinnú hospodársku súťaž na trhu by uznané združenia organizácií výrobcov nemali mať možnosť rokovať o zmluvných podmienkach ani vtedy, ak tieto združenia zahŕňajú neuznané organizácie výrobcov.

(13) S cieľom zabrániť nákupcom oslabiť vyjednávaciu pozíciu organizácií výrobcov by sa mali stanoviť primerané záruky, pokiaľ ide o kontakty medzi nákupcami a členmi týchto organizácií výrobcov. Hoci nákupcovia môžu kontaktovať členov organizácií výrobcov, tieto kontakty by nemali ohrozovať ciele výrobných organizácií alebo koncentráciu ponuky a uvádzanie výrobkov na trh.

(14) Pri uľahčovaní dialógu medzi subjektmi v dodávateľskom reťazci a pri podpore najlepších postupov, transparentnosti trhu, stability a spravodlivosti v obchodných vzťahoch medzi poľnohospodármi a nákupcami v celom dodávateľskom reťazci zohrávajú dôležitú úlohu medziodvetvové organizácie. Je preto vhodné zahrnúť podporu iniciatív na začlenenie nepovinných výrazov pre obchodné postupy, ako sú výrazy „spravodlivý“, „poctivý“ alebo rovnocenné výrazy a výraz „krátky dodávateľský reťazec“, do zoznamu cieľov, ktoré môže uznaná medziodvetvová organizácia sledovať.

(15) Niektoré členské štáty sa rozhodli, že všetky dodávky poľnohospodárskych výrobkov na ich území majú byť predmetom písomných zmlúv medzi stranami. Ak členské štáty túto možnosť nevyužijú, môžu o písomné zmluvy požiadať poľnohospodári, organizácie výrobcov alebo združenia organizácií výrobcov. Vzhľadom na slabšiu vyjednávaciu pozíciu poľnohospodárov a obavy z obchodných odvetných opatrení zo strany nákupcov však môže byť pre poľnohospodárov a ich združenia ťažké takúto žiadosť predložiť. S cieľom zvýšiť dôveru, transparentnosť a efektívnosť v rámci dodávateľského reťazca a s cieľom umožniť všetkým poľnohospodárom, organizáciám výrobcov a združeniam organizácií výrobcov využívať výhody plynúce z písomných zmlúv, by mali byť dodávky poľnohospodárskych výrobkov v Únii od poľnohospodára, organizácie výrobcov alebo združenia organizácií výrobcov k spracovateľovi, distribútorovi alebo maloobchodníkovi predmetom písomnej zmluvy.

(16) S cieľom lepšie zohľadniť signály trhu a zlepšiť prenos cien by mali mať členské štáty možnosť požadovať, aby výrobcovia, ktorí nie sú poľnohospodármi, organizácie výrobcov alebo združenia organizácií výrobcov používali písomné zmluvy o dodávkach poľnohospodárskych výrobkov, a požadovať, aby nákupcovia využívali písomné návrhy na uzavretie zmlúv o dodávkach poľnohospodárskych výrobkov. V záujme jednoduchosti a zníženia transakčných nákladov by sa v tomto nariadení mali stanoviť určité výnimky z požadovaného používania písomných zmlúv alebo písomných návrhov na uzavretie zmlúv a členským štátom by sa malo umožniť, aby určité dodávky od požadovaného používania písomných zmlúv alebo písomných návrhov na uzatvorenie zmlúv oslobodili. Zároveň by sa poľnohospodárom a ich združeniam ponechala možnosť požadovať používanie písomných zmlúv alebo písomných návrhov na uzatvorenie zmlúv, ak takáto povinnosť neexistuje.

(17) Požadované používanie písomných zmlúv o dodávke poľnohospodárskych výrobkov a základné podmienky ich používania by sa mali stanoviť na úrovni Únie, pričom by sa malo zabezpečiť, aby právo zmluvných strán rokovať o všetkých prvkoch ich zmlúv nebolo obmedzené nad rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné.

(18) S cieľom povzbudiť strany, aby dosiahli zmier v prípade sporov týkajúcich sa uzavretia alebo preskúmania písomnej zmluvy, by členské štáty mali zaviesť mediačné mechanizmy. Členské štáty by mali informovať Komisiu o mediačných mechanizmoch zavedených na ich území alebo o zriadení týchto mechanizmov a Komisia môže uľahčovať výmenu najlepších postupov týkajúcich sa týchto mechanizmov.

(19) S cieľom uľahčiť fungovanie mechanizmov prenosu cien, ak sa konečná cena za dodávku poľnohospodárskych výrobkov vypočítava kombináciou rôznych faktorov stanovených v zmluve, by tieto faktory mali zahŕňať objektívne ukazovatele, indexy alebo metódy výpočtu, ktoré sú pre zmluvné strany ľahko zrozumiteľné. S cieľom zabrániť tomu, aby boli poľnohospodári nútení systematicky predávať pod úrovňou svojich výrobných nákladov, by mali ukazovatele, indexy a metódy výpočtu konečnej ceny odrážať zmeny trhových podmienok a výrobných nákladov dodávaných poľnohospodárskych výrobkov.

(20) Vzhľadom na zraniteľnú rokovaciu pozíciu poľnohospodárov a ich organizácií, nedávne prípady výraznej volatility nákladov na poľnohospodárske vstupy a trhových cien a potrebu účinnejšieho prenosu cien v rámci dodávateľského reťazca by zmluvy s trvaním viac ako šesť mesiacov mali obsahovať doložku o revízii, ktorú môžu aktivovať poľnohospodári a ich organizácie. Takáto doložka by mala poľnohospodárom umožniť, aby kedykoľvek po uplynutí šiestich mesiacov mohli požiadať o revíziu prvkov zmluvy a umožniť im ukončiť zmluvu, ak sa nedosiahne dohoda o revízii, a to bez toho, aby bolo dotknuté právo zmluvných strán rokovať o iných možnostiach revízie zmluvy.

(21) S cieľom zvýšiť transparentnosť zmlúv a prispieť k spravodlivejším obchodným praktikám by členské štáty mali mať možnosť požadovať registráciu písomných zmlúv o dodávke poľnohospodárskych výrobkov.

(22) Niektoré iniciatívy vertikálnej a horizontálnej spolupráce týkajúce sa poľnohospodárskych a potravinových výrobkov, ktorých cieľom je uplatňovať požiadavky, ktoré sú prísnejšie ako povinné požiadavky, môžu mať pozitívny vplyv na cieľ spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktorým je zabezpečiť primeranú životnú úroveň poľnohospodárov, a na cieľ udržateľného rozvoja Únie. Na takéto iniciatívy by sa preto za osobitných okolností nemalo vzťahovať uplatňovanie článku 101 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

(23) V obdobiach závažnej nerovnováhy na trhu môžu osobitné kategórie kolektívnych akcií súkromných hospodárskych subjektov prispieť k stabilizácii dotknutých sektorov. S cieľom zabezpečiť, aby mali súkromné hospodárske subjekty zdroje, ktoré sú potrebné na vykonanie týchto opatrení, Komisia by mala mať možnosť uvoľniť zdroje Únie z poľnohospodárskej rezervy, aby tieto opatrenia podporila. Členské štáty by tiež mali mať možnosť prideliť dodatočné vnútroštátne zdroje.

(24) S cieľom umožniť pestovateľom cukrovej repy využívať zvýšenú zmluvnú zrozumiteľnosť a zabezpečiť harmonizovaný zmluvný rámec pri súčasnom zohľadnení špecifickosti sektora cukrovej repy by sa podmienky nákupu v zmluvách o dodávke cukrovej repy mali zosúladiť s podmienkami používania písomných zmlúv v iných poľnohospodárskych sektoroch.

(25) Nariadenie (EÚ) č. 1308/2013 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.

(26) S cieľom posilniť postavenie poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci by sa malo zmeniť niekoľko ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a

Rady (EÚ) 2021/2115[8], pokiaľ ide o typy intervencií v určitých sektoroch. Cieľom týchto zmien je podporiť poľnohospodárov, aby sa stali alebo zostali členmi organizácií výrobcov alebo združení organizácií výrobcov uznaných podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 vzhľadom na pozitívnu úlohu, ktorú tieto organizácie a združenia zohrávajú pri posilňovaní vyjednávacej sily výrobcov. Okrem toho by sa v záujme zabezpečenia efektívnejšej a cielenejšej podpory organizácií výrobcov prostredníctvom strategických plánov SPP mala stanoviť možnosť zvýšenia finančnej pomoci Únie na operačné programy v určitých sektoroch.

(27) Hodnota produkcie ovocia a zeleniny uvádzaných na trh organizáciami výrobcov v porovnaní s celkovou hodnotou produkcie ovocia a zeleniny zostáva v niektorých členských štátoch výrazne pod priemerom Únie. Spomedzi dostupných finančných stimulov členské štáty už môžu poskytovať vnútroštátnu finančnú pomoc, ako sa stanovuje v článku 53 nariadenia (EÚ) 2021/2115, organizáciám výrobcov nachádzajúcim sa v určitých regiónoch, v ktorých je miera organizácie výrazne pod priemerom Únie. S cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť, posilniť postavenie poľnohospodárov v hodnotovom reťazci a zriadiť nové organizácie výrobcov by sa mal organizáciám výrobcov v členských štátoch, v ktorých je miera organizácie výrobcov nižšia ako 10 % počas troch po sebe nasledujúcich rokov predchádzajúcich vykonávaniu príslušného operačného programu, poskytnúť finančný stimul, ktorý spočíva vo zvýšení finančnej pomoci Únie o 10 %.

(28) S cieľom uľahčiť generačnú výmenu v sektore poľnohospodárstva a podporiť vstup nových členov – výrobcov do organizácií výrobcov v sektore ovocia a zeleniny a v iných sektoroch, ako sa uvádza v článku 42 písm. f) nariadenia (EÚ) 2021/2115, by sa mladým poľnohospodárom a novým poľnohospodárom, ktorí sa vstúpia do organizácie výrobcov uznanej podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, mal poskytnúť osobitný stimul. V dôsledku toho by sa malo sprístupniť možné zvýšenie finančnej pomoci Únie o 10 % na výdavky súvisiace s investíciami uskutočnenými v priestoroch mladého poľnohospodára alebo nového výrobcu, ktorý prvýkrát vstúpi do uznanej organizácie výrobcov.

(29) Vzhľadom na opakovaný výskyt nepriaznivých poveternostných udalostí, prírodných katastrof, chorôb rastlín alebo zamorenia škodcami v priebehu posledných rokov sa ukázalo, že pre organizácie výrobcov a združenia organizácií výrobcov je užitočné mať možnosť presmerovať finančné prostriedky vrátane finančnej pomoci Únie v rámci operačného fondu na intervencie, ktoré sú potrebné na riešenie dôsledkov týchto udalostí. Preto treba stanoviť možnosť zvýšiť za určitých podmienok finančnú pomoc Únie stanovenú v článku 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/2115 z 50 % na 70 % skutočne vynaložených výdavkov.

(30) S cieľom podporiť zavádzanie typov intervencií v iných sektoroch uvedených v článku 42 písm. f) nariadenia (EÚ) 2021/2115 by sa od roku 2025 mala členským štátom umožniť ďalšia flexibilita na prispôsobenie alokácie finančných prostriedkov týmto sektorom, a to využitím až 6 % ich alokácií na priame platby.

---

[8] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

(31) Nariadenie (EÚ) 2021/2115 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.

(32) S cieľom zabezpečiť, aby sa zdroje Únie z poľnohospodárskej rezervy mohli sprístupniť členským štátom v záujme podpory kolektívnych akcií súkromných hospodárskych subjektov v obdobiach závažnej nerovnováhy na trhu, by sa možnosť použiť poľnohospodársku rezervu mala rozšíriť na podporu spoločných opatrení, ak Komisia rozhodne, že pravidlá hospodárskej súťaže sa na tieto opatrenia nevzťahujú.

(33) Článok 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116[9] by sa preto mal zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.

(34) S cieľom poskytnúť účastníkom trhu potrebný čas na prispôsobenie a umožniť Komisii posúdiť existujúce vnútroštátne režimy a postupy by sa uplatňovanie pravidiel týkajúcich sa vyhradenia nepovinných výrazov „spravodlivý“, „poctivý“ a ich rovnocenných výrazov a výrazu „krátke dodávateľské reťazce“ malo odložiť o dva roky po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia. Okrem toho aby prevádzkovatelia prispôsobili svoje zmluvné vzťahy novým pravidlám týkajúcim sa písomných zmlúv, uplatňovanie týchto pravidiel by sa malo odložiť o 18 mesiacov po nadobudnutí jeho účinnosti.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1
Zmeny nariadenia (EÚ) č. 1308/2013

Nariadenie (EÚ) č. 1308/2013 sa mení takto:

1. V časti II hlave II kapitole I sa do oddielu 1 vkladá za pododdiel 3 tento pododdiel:

„Pododdiel 3a

Používanie nepovinných výrazov pre výrobky vo všetkých sektoroch uvedených v článku 1 ods. 2

Článok 88a

Nepovinné výrazy pre obchodné metódy

1. Výrazy „spravodlivý“, „poctivý“ alebo im rovnocenné výrazy sa môžu používať, či už samostatne alebo v kombinácii s inými výrazmi, len na označení, v obchodnej úprave, na reklamných materiáloch alebo v obchodných dokumentoch výrobku zo sektorov uvedených v článku 1 ods. 2, ktorý sa uvádza na trh, ak sa tieto výrazy používajú na informovanie nákupcov o existujúcich metódach organizácie výroby, distribúcie alebo uvádzania na trh, ktoré prispievajú aspoň:

[9] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 z 2. decembra 2021 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).

a) k stabilite a transparentnosti vo vzťahoch poľnohospodárov s nákupcami v rámci dodávateľského reťazca;

b) k cene výrobkov zúčastnených poľnohospodárov, ktorá je podľa nich poctivá, a

c) ku kolektívnym iniciatívam na dosiahnutie jedného alebo viacerých cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

2. Výraz „krátky dodávateľský reťazec“ sa môže používať, či už samostatne alebo v kombinácii s inými výrazmi, len na označení, v obchodnej úprave, na reklamných materiáloch alebo v obchodných dokumentoch výrobku zo sektorov uvedených v článku 1 ods. 2, ktorý sa uvádza na trh, ak sa tento výraz používa na informovanie nákupcov o existujúcich metódach organizácie výroby, distribúcie alebo uvádzania na trh, ktorými sa zabezpečuje:

a) priame prepojenie medzi poľnohospodárom a konečným spotrebiteľom výrobku alebo

b) úzke prepojenie a geografická blízkosť medzi poľnohospodárom a konečným spotrebiteľom výrobku.

3. Komisia môže prijať vykonávacie akty s cieľom bližšie určiť podmienky uvedené v odseku 1 písm. a), b) a c) a v odseku 2 písm. a) a b), pričom zohľadní všetky príslušné medzinárodné normy.

Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 229 ods. 2.

4. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 227, ktorými sa mení odsek 1, s cieľom doplniť výrazy, ktoré sú rovnocenné výrazom „spravodlivý“ alebo „poctivý“, ak sa takéto rovnocenné pojmy používajú na trhu na informovanie nákupcov o obchodných metódach uvedených v odseku 1.

5. Členské štáty môžu v súvislosti s používaním výrazov uvedených v odseku 1, resp. 2 prijať alebo zachovať vnútroštátne predpisy, ktorými sa dopĺňajú podmienky uvedené v odseku 1 písm. a), b) a c) a v odseku 2 písm. a) a b). Podľa takýchto pravidiel sa používanie výrazov uvedených v odsekoch 1 a 2 v prípade výrobkov, ktoré sa legálne vyrábajú alebo uvádzajú na trh v inom členskom štáte za podmienok uvedených v odsekoch 1 a 2, nezakazuje a neobmedzuje ani sa takémuto používaniu nebráni.

6. Týmto článkom nie sú dotknuté pravidlá stanovené v nariadení (EÚ) č. 1169/2011.“

2. Článok 148 sa nahrádza takto:

„Článok 148

Zmluvné vzťahy v sektore mlieka a mliečnych výrobkov

1. Každá dodávka mlieka a mliečnych výrobkov v Únii, ktorú uskutočňuje poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov, spracovateľovi, zbernému stredisku mlieka, distribútorovi alebo maloobchodníkovi, je predmetom písomnej zmluvy medzi zmluvnými stranami.

   Takáto zmluva musí spĺňať podmienky stanovené v odsekoch 4 a 8.

   Na účely tohto článku je „zberné stredisko mlieka“ podnik, ktorý prevážа surové mlieko od poľnohospodára alebo iného zberného strediska mlieka k spracovateľovi surového mlieka alebo inému zbernému stredisku mlieka, pričom sa v každom prípade prevádza vlastníctvo surového mlieka.

2. Okrem toho môžu členské štáty rozhodnúť, že:

   a) dodávka mlieka a mliečnych výrobkov, ktorú uskutočňuje výrobca iný ako poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov, spracovateľovi, zbernému stredisku mlieka, distribútorovi alebo maloobchodníkovi, je predmetom písomnej zmluvy;

   b) prvonákupcovia mlieka a mliečnych výrobkov predložia písomný návrh na uzavretie zmluvy o dodávke mlieka a mliečnych výrobkov, ktorú uskutočňuje poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov.

   Takáto zmluva alebo takýto návrh zmluvy musia spĺňať podmienky stanovené v odsekoch 4 a 8.

3. Členské štáty zriadia mediačný mechanizmus, ktorý sa uplatní v prípadoch, v ktorých neexistuje vzájomný súhlas s uzavretím zmluvy uvedenej v odsekoch 1 a 2 alebo s revíziou takejto zmluvy.

   Členské štáty informujú Komisiu o mediačných mechanizmoch zavedených na ich území.

4. Zmluva alebo návrh na uzavretie zmluvy uvedené v odsekoch 1 a 2:

   a) sa uzavrú pred dodávkou;

   b) sa uzavrú písomne;

   c) zahŕňajú najmä tieto náležitosti:

      i) cenu za dodávku, ktorá:

         – je nemenná a stanovená v zmluve alebo

         – sa vypočíta na základe kombinácie rôznych faktorov stanovených v zmluve, medzi ktoré patria objektívne ukazovatele, indexy alebo metódy výpočtu konečnej ceny, ktoré sú ľahko dostupné a zrozumiteľné a odrážajú zmeny trhových podmienok a výrobných nákladov, dodané množstvá a kvalitu alebo zloženie dodávaného mlieka a mliečnych výrobkov. Na tento účel môžu členské štáty určiť ukazovatele v súlade s objektívnymi kritériami na základe uskutočnených štúdií o výrobe a potravinovom dodávateľskom

reťazci. Zmluvné strany sa môžu odvolávať na tieto ukazovatele alebo akékoľvek iné ukazovatele;

ii) objem surového mlieka alebo kvalita a množstvo mlieka alebo mliečnych výrobkov, ktoré sa majú dodať, časový rozvrh takýchto dodávok;

iii) trvanie zmluvy, ktorá sa môže uzavrieť buď na určitý alebo neurčitý čas s doložkou o ukončení zmluvy. V prípade zmluvy s minimálnym trvaním dlhším ako šesť mesiacov zmluva obsahuje doložku o revízii, ktorú môže aktivovať poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov;

iv) podrobnosti týkajúce sa termínov splatnosti a platobných podmienok;

v) opatrenia týkajúce sa zberu alebo dodávania mlieka alebo mliečnych výrobkov a

vi) pravidlá uplatniteľné v prípade vyššej moci.

5. Odchylne od odsekov 1 a 2 sa písomná zmluva alebo písomný návrh na uzavretie zmluvy nevyžaduje v týchto prípadoch:

a) príslušné mlieko alebo mliečne výrobky dodáva člen organizácie výrobcov alebo družstva organizácii výrobcov alebo družstvu, do ktorých tento člen patrí, ak stanovy uvedenej organizácie výrobcov alebo družstva alebo pravidlá a rozhodnutia, ktoré sú v týchto stanovách uvedené alebo ktoré z týchto stanov vyplývajú, obsahujú ustanovenia s podobným účinkom ako ustanovenia uvedené v odseku 4;

b) prvonákupca mlieka alebo mliečnych výrobkov je mikropodnik alebo malý podnik v zmysle odporúčania 2003/361/ES[10];

c) dodávka mlieka alebo mliečnych výrobkov a platba za ne sa uskutočňujú súčasne;

d) dodávka sa uskutočňuje bezplatne alebo v rámci nakladania s mliekom alebo mliečnymi výrobkami, ktoré už nie sú vhodné na predaj.

6. Členské štáty môžu rozhodnúť, že písomná zmluva alebo písomný návrh na uzavretie zmluvy sa nevyžadujú v jednom alebo viacerých z týchto prípadov:

a) dodávka sa týka výrobkov, ktorých hodnota sa rovná alebo je nižšia ako prahová hodnota, ktorú má určiť členský štát a ktorá nepresahuje 10 000 EUR;

b) dodávka sa týka mlieka a mliečnych výrobkov, ktoré podliehajú sezónnym výkyvom v ponuke alebo dopyte alebo sa rýchlo kazia;

c) dodávka sa týka mlieka a mliečnych výrobkov, ktoré sa predávajú tradičným alebo obvyklým spôsobom.

7. Ak sa podľa odseku 5 písm. b), c) a d) alebo odseku 6 nevyžaduje písomná zmluva alebo písomný návrh na uzavretie zmluvy, poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov môžu požadovať, aby dodávka mlieka alebo mliečnych výrobkov bola predmetom písomnej zmluvy alebo písomného návrhu na

[10] Odporúčanie Komisie zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36, http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

uzavretie zmluvy. Takáto zmluva alebo takýto návrh na uzavretie zmluvy musia spĺňať podmienky stanovené v odseku 4 a odseku 8 prvom pododseku.

8. Zmluvné strany slobodne rokujú o všetkých prvkoch zmlúv o dodávke mlieka alebo mliečnych výrobkov uzavretých medzi poľnohospodármi, organizáciami výrobcov alebo združeniami organizácií výrobcov a zbernými strediskami mlieka, spracovateľmi, distribútormi alebo maloobchodníkmi vrátane prvkov a ich zložiek uvedených v odseku 4 písm. c).

Členské štáty môžu stanoviť jednu alebo viaceré z podmienok:

a) v súvislosti s písomnými zmluvami uvedenými v odseku 1 tohto článku:

i) povinnosť zmluvných strán dohodnúť sa na vzťahu medzi daným dodaným množstvom mlieka alebo mliečnych výrobkov a cenou za túto dodávku;

ii) minimálne trvanie, ktoré predstavuje najmenej šesť mesiacov a nenarušuje riadne fungovanie vnútorného trhu;

b) pokiaľ ide o písomné návrhy na uzavretie zmluvy uvedené v odseku 2 písm. b), povinnosť, aby písomný návrh na uzavretie zmluvy zahŕňal minimálne trvanie zmluvy stanovené vo vnútroštátnom práve. Takéto minimálne trvanie predstavuje najmenej šesť mesiacov a nenarušuje riadne fungovanie vnútorného trhu.

Poľnohospodári, organizácie výrobcov alebo združenia organizácií výrobcov môžu písomne odmietnuť minimálne trvanie stanovené v druhom pododseku.

9. Členské štáty môžu požadovať, aby nákupca mlieka alebo mliečnych výrobkov predtým, ako poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov uskutočnia príslušnú dodávku mlieka alebo mliečnych výrobkov nákupcovi, spracovateľovi, distribútorovi alebo maloobchodníkovi na ich území, zaregistroval písomné zmluvy uvedené v odseku 1.

10. Členské štáty, ktoré využívajú možnosti uvedené v odsekoch 2, 6, 8 a 9, oznámia Komisii, ako ich uplatňujú.

11. Komisia môže prijať vykonávacie akty stanovujúce opatrenia nevyhnutné na jednotné uplatňovanie odsekov 4 a 5 a opatrenia týkajúce sa oznámení, ktoré majú členské štáty vydávať v súlade s článkom 10. Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 229 ods. 2.“

3. Článok 152 sa mení takto:

a) Odsek 1 sa mení takto:

i) Písmeno a) sa nahrádza takto:

„a) tvoria výrobcovia v jednom alebo viacerých sektoroch uvedených v článku 1 ods. 2 alebo výrobcovia produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby v jednom alebo vo viacerých sektoroch uvedených v článku 1 ods. 2 a sú kontrolované členmi – poľnohospodármi v súlade s článkom 153 ods. 2 písm. c);“.

ii) V písmene b) sa úvodná veta nahrádza takto:

„b) sa zriadili z podnetu poľnohospodárov a vykonávajú aspoň jednu z týchto činností:“.

iii) Písmeno c) bod vi) sa nahrádza takto:

„vi) podpora a poskytovanie technickej pomoci pri využívaní výrobných noriem, zlepšovanie kvality výrobkov a vývoj výrobkov s chráneným označením pôvodu a chráneným zemepisným označením alebo výrobkov, na ktoré sa vzťahujú vnútroštátne označenia kvality, vykonávanie iniciatív na podporu krátkych dodávateľských reťazcov alebo používanie nepovinných výrazov uvedených v článku 88a;“.

b) V odseku 1a sa prvý pododsek nahrádza takto:

„1a. Odchylne od článku 101 ods. 1 ZFEÚ môže organizácia výrobcov uznaná podľa odseku 1 tohto článku alebo organizácia výrobcov vrátane družstva, ktorá nebola uznaná členským štátom ako organizácia výrobcov, ale spĺňa požiadavky stanovené v odseku 1 tohto článku a článku 154, plánovať výrobu, optimalizovať výrobné náklady, uvádzať na trh poľnohospodárske výrobky a rokovať v súvislosti so zmluvami o ich dodávkach v mene svojich členov, pokiaľ ide o celkovú výrobu alebo jej časť.“;

c) Do odseku 1b sa vkladá tento druhý pododsek:

„Odchylne od odseku 1a a prvého pododseku môže združenie organizácií výrobcov uznané podľa článku 156 ods. 1 vykonávať aj činnosti uvedené v odseku 1a prvom pododseku, ak:

a) jej členovia boli uznaní v súlade s odsekom 1 tohto článku;

b) jej členovia nie sú členmi iného uznaného združenia organizácií výrobcov, pokiaľ ide o určitý výrobok;

c) jej členovia spĺňajú podmienky odseku 1a druhého pododseku písm. a) a b);

d) objem výrobkov spadajúcich pod činnosti uvedené v odseku 1a prvom pododseku neprekračuje 33 % celkovej vnútroštátnej výroby určitého členského štátu.“

4. Článok 153 sa mení takto:

a) V odseku 2 sa písmeno c) nahrádza takto:

„c) pravidlá, ktoré členom – poľnohospodárom umožňujú demokraticky kontrolovať svoju organizáciu a jej rozhodnutia, ako aj jej účty a rozpočty;“;

b) Odsek 2a sa nahrádza takto:

„2a. V stanovách organizácie výrobcov sa môže stanoviť možnosť, aby boli členovia v priamom kontakte s nákupcami za predpokladu, že takýto priamy kontakt neohrozí ciele, ktoré organizácia výrobcov sleduje, ani koncentráciu ponuky a uvádzanie výrobkov na trh organizáciou výrobcov. Koncentrácia ponuky sa považuje za zabezpečenú, ak organizácia výrobcov vyjedná a určí podstatné prvky predaja, ako je cena, kvalita a objem.“;

c) Odsek 3 sa nahrádza takto:

„3. Odseky 1 a 2 sa nevzťahujú na organizácie výrobcov v sektore mlieka a mliečnych výrobkov“.

5. V článku 157 ods. 1 písm. c) sa dopĺňa tento bod:

„xvii) podpora používania nepovinných výrazov uvedených v článku 88a.“

6. Článok 168 sa nahrádza takto:

„Článok 168

Zmluvné vzťahy

1. Každá dodávku poľnohospodárskych výrobkov zo sektora uvedeného v článku 1 ods. 2, s výnimkou mlieka a mliečnych výrobkov v Únii, ktorú uskutočňuje poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov, spracovateľovi, distribútorovi alebo maloobchodníkovi, je predmetom písomnej zmluvy medzi zmluvnými stranami.

   Takáto zmluva musí spĺňať podmienky stanovené v odsekoch 4 a 8.

2. Okrem toho môžu členské štáty rozhodnúť, že:

   a) dodávka poľnohospodárskych výrobkov, ktorú uskutočňuje výrobca iný ako poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov, spracovateľovi, distribútorovi alebo maloobchodníkovi, je predmetom písomnej zmluvy;

   b) prvonákupca poľnohospodárskych výrobkov predloží písomný návrh na uzavretie zmluvy o dodávke poľnohospodárskych výrobkov, ktorú uskutočňuje poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov.

   Takáto zmluva alebo takýto návrh zmluvy musia spĺňať podmienky stanovené v odsekoch 4 a 8.

3. Členské štáty zriadia mediačný mechanizmus, ktorý sa uplatní v prípadoch, v ktorých neexistuje súhlas s uzavretím takejto zmluvy uvedenej v odsekoch 1 a 2 alebo s revíziou takejto zmluvy.

   Členské štáty informujú Komisiu o mediačných mechanizmoch zavedených na ich území.

4. Zmluva alebo návrh na uzavretie zmluvy uvedené v odsekoch 1 a 2:

   a) sa uzavrú pred dodávkou;

   b) sa uzavrú písomne;

   c) zahŕňajú najmä tieto náležitosti:

      i) cenu za dodávku, ktorá:

         – je nemenná a stanovená v zmluve, alebo

         – sa vypočíta na základe kombinácie rozličných faktorov stanovených v zmluve, medzi ktoré patria objektívne ukazovatele, indexy alebo metódy výpočtu konečnej ceny, ktoré sú ľahko dostupné a zrozumiteľné a odrážajú zmeny trhových podmienok a výrobných nákladov, dodané množstvá a kvalitu alebo zloženie dodávaných poľnohospodárskych výrobkov; na tento účel môžu členské štáty určiť ukazovatele v súlade s objektívnymi kritériami na základe uskutočnených štúdií o výrobe a potravinovom dodávateľskom reťazci. Zmluvné strany sa môžu odvolávať na tieto ukazovatele alebo na akékoľvek iné ukazovatele, ktoré považujú za relevantné;

      ii) množstvo a kvalitu poľnohospodárskych výrobkov, ktoré sa môžu alebo musia dodať, a časový rozvrh takýchto dodávok;

      iii) trvanie zmluvy, ktorá sa môže uzavrieť buď na určitý alebo neurčitý čas s doložkou o ukončení zmluvy; V prípade zmlúv s minimálnym trvaním dlhším ako šesť mesiacov zmluva obsahuje aj doložku o revízii, ktorú môže aktivovať najmä poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov;

      iv) podrobnosti týkajúce sa termínov splatnosti a platobných podmienok;

      v) opatrenia týkajúce sa zberu alebo dodávania poľnohospodárskych výrobkov;

      vi) pravidlá uplatniteľné v prípade vyššej moci.

5. Odchylne od odsekov 1 a 2 sa písomná zmluva alebo písomný návrh na uzavretie zmluvy nevyžaduje v týchto prípadoch:

   a) príslušné poľnohospodárske výrobky dodáva člen organizácie výrobcov alebo družstva organizácii výrobcov alebo družstvu, do ktorých tento člen patrí, ak stanovy uvedenej organizácie výrobcov alebo družstva alebo pravidlá a rozhodnutia, ktoré sú v týchto stanovách uvedené alebo ktoré z týchto stanov vyplývajú, obsahujú ustanovenia s podobným účinkom ako ustanovenia uvedené v odseku 4 písm. a), b) a c);

   b) prvonákupca príslušných poľnohospodárskych výrobkov je mikropodnik alebo malý podnik v zmysle odporúčania 2003/361/ES;

c) dodávka príslušných poľnohospodárskych výrobkov a platba za ne sa uskutočňujú súčasne;

d) dodávka sa uskutočňuje bezplatne alebo v rámci nakladania s poľnohospodárskymi výrobkami, ktoré už nie sú vhodné na predaj.

6. Členské štáty môžu rozhodnúť, že písomná zmluva alebo písomný návrh na uzavretie zmluvy sa nevyžadujú v jednom alebo viacerých z týchto prípadov:

a) dodávka sa týka výrobkov, ktorých hodnota sa rovná alebo je nižšia ako určitá prahová hodnota, ktorú má určiť členský štát a ktorá nepresahuje 10 000 EUR;

b) dodávka sa týka poľnohospodárskych výrobkov, ktoré podliehajú sezónnym výkyvom v ponuke alebo dopyte alebo sa rýchlo kazia;

c) dodávka sa týka poľnohospodárskych výrobkov, ktoré sa predávajú tradičným alebo obvyklým spôsobom.

7. Ak sa podľa odseku 5 písm. b), c) a d) alebo odseku 6 nevyžaduje písomná zmluva alebo písomný návrh na uzavretie zmluvy, poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov môže požadovať, aby akákoľvek dodávka poľnohospodárskych výrobkov spracovateľovi, distribútorovi alebo maloobchodníkovi bola predmetom písomnej zmluvy medzi zmluvnými stranami alebo písomného návrhu na uzavretie zmluvy. Takáto zmluva alebo takýto návrh na uzavretie zmluvy musia spĺňať podmienky stanovené v odseku 4 a odseku 8 prvom pododseku.

8. Zmluvné strany slobodne rokujú o všetkých prvkoch zmlúv o dodávke poľnohospodárskych výrobkov uzavretých medzi poľnohospodármi, organizáciami výrobcov alebo združením organizácií výrobcov a spracovateľmi, distribútormi alebo maloobchodníkmi vrátane uvedených prvkov a ich zložiek uvedených v odseku 4 písm. c).

Členské štáty môžu stanoviť jednu alebo viaceré z podmienok:

a) Pokiaľ ide o písomné zmluvy uvedené v odseku 1 tohto článku, členský štát môže stanoviť:

i) povinnosť zmluvných strán dohodnúť sa na vzťahu medzi daným dodaným množstvom poľnohospodárskych výrobkov a cenou za túto dodávku;

ii) minimálne trvanie, ktoré predstavuje najmenej šesť mesiacov a nenarušuje riadne fungovanie vnútorného trhu;

b) pokiaľ ide o písomné návrhy na uzavretie zmluvy uvedené v odseku 2 písm. b), povinnosť, aby písomný návrh na uzavretie zmluvy zahŕňal minimálne trvanie zmluvy stanovené na tento účel vo vnútroštátnom práve. Takéto minimálne trvanie predstavuje najmenej šesť mesiacov a nenarušuje riadne fungovanie vnútorného trhu.

Poľnohospodári, organizácie výrobcov alebo združenia organizácií výrobcov môžu písomne odmietnuť minimálne trvanie stanovené v druhom pododseku.

9. Členské štáty môžu požadovať, aby nákupca poľnohospodárskych výrobkov predtým, ako poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov uskutočnia príslušnú dodávkou poľnohospodárskych výrobkov nákupcovi,

spracovateľovi, distribútorovi alebo maloobchodníkovi na ich území, zaregistroval písomné zmluvy uvedené v odseku 1.

10. Členské štáty, ktoré využívajú možnosti uvedené v odsekoch 2, 6, 8 a 9, oznámia Komisii, ako ich uplatňujú.

11. Komisia môže prijať vykonávacie akty stanovujúce opatrenia nevyhnutné na jednotné uplatňovanie odsekov 4 a 5 a opatrenia týkajúce sa oznámení, ktoré majú členské štáty vydávať v súlade s článkom 10. Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 229 ods. 2.“

7. Článok 210a sa mení takto:

a) V odseku 3 sa dopĺňajú tieto písmená:

„d) podpora hospodárskej životaschopnosti malých poľnohospodárskych podnikov, ktoré sú prevažne závislé od pracovnej sily rodinných príslušníkov, so štandardnou produkciou v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 8 nariadenia Rady (ES) č. 1217/2009[11], ktorá nesmie presiahnuť 100 000 EUR;

e) prilákanie a podpora mladých výrobcov poľnohospodárskych výrobkov alebo

f) zlepšovanie pracovných a bezpečnostných podmienok pri poľnohospodárskych alebo spracovateľských činnostiach.“

b) Odsek 6 sa nahrádza takto:

„Od 8. decembra 2023 môžu výrobcovia uvedení v odseku 1 požiadať Komisiu o stanovisko týkajúce sa toho, či sú dohody, rozhodnutia a zosúladené postupy uvedené v odseku 1, pokiaľ ide o vykonávanie noriem udržateľnosti s cieľom prispieť k jednému alebo viacerým cieľom stanoveným v odseku 3 písm. a), b) a c), zlučiteľné s týmto článkom.

Od [nadobudnutie účinnosti +2 roky] môžu výrobcovia uvedení v odseku 1 požiadať Komisiu o stanovisko týkajúce sa toho, či sú dohody, rozhodnutia a zosúladené postupy uvedené v odseku 1, pokiaľ ide o vykonávanie noriem udržateľnosti s cieľom prispieť k jednému alebo viacerým cieľom stanoveným v odseku 3 písm. d), e) a f), zlučiteľné s týmto článkom.

Komisia zašle žiadateľovi svoje stanovisko do štyroch mesiacov od prijatia úplnej žiadosti.

Ak Komisia kedykoľvek po vydaní stanoviska zistí, že už nie sú splnené podmienky uvedené v odsekoch 1, 3 a 7 tohto článku, vyhlási, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa v budúcnosti na príslušnú dohodu, rozhodnutie alebo zosúladený postup uplatňuje, a informuje o tom výrobcov.

[11] Nariadenie Rady (ES) č. 1217/2009 z 30. novembra 2009 o vytvorení informačnej siete poľnohospodárskej udržateľnosti (Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2009, s. 27, ELI:). http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1217/oj).

Komisia môže z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť členského štátu zmeniť obsah stanoviska, najmä ak žiadateľ poskytol nepresné informácie alebo toto stanovisko zneužil.“

8. V článku 222 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Počas obdobia vážnej nerovnováhy na trhoch môže Komisia prijať vykonávacie akty na účely toho, aby sa článok 101 ods. 1 ZFEÚ nevzťahoval na dohody a rozhodnutia poľnohospodárov, združení poľnohospodárov alebo združení takýchto združení, alebo uznaných organizácií výrobcov, združení uznaných organizácií výrobcov a uznaných medziodvetvových organizácií v ktoromkoľvek zo sektorov uvedených v článku 1 ods. 2 tohto nariadenia pod podmienkou, že takéto dohody a rozhodnutia nenarušia riadne fungovanie vnútorného trhu, ich výlučným cieľom je stabilizovať dotknutý sektor a patria do jednej alebo viacerých z týchto kategórií:

a) stiahnutie ich výrobkov z trhu alebo ich bezplatná distribúcia;

b) transformácia a spracovanie;

c) skladovanie súkromnými hospodárskymi subjektmi;

d) spoločné opatrenia na propagáciu;

e) dohody o požiadavkách kvality;

f) spoločný nákup vstupných surovín potrebných na boj proti rozšíreniu škodcov a chorôb zvierat a rastlín v Únii alebo vstupov potrebných na riešenie vplyvu prírodných katastrof v Únii;

g) dočasné plánovanie výroby s prihliadnutím na osobitnú povahu výrobného cyklu.

Ak Komisia prijme vykonávacie akty v súlade s prvým pododsekom tohto článku, môže rozhodnúť o sprístupnení podpory Únie z poľnohospodárskej rezervy uvedenej v článku 16 nariadenia (EÚ) 2021/2116 dotknutým členským štátom. Takáto finančná podpora poskytuje prostriedky potrebné na vykonávanie týchto dohôd a rozhodnutí dotknutými hospodárskymi subjektmi.

Komisia vo vykonávacích aktoch špecifikuje rozsah výnimky uvedenej v prvom pododseku s výhradou odseku 3 tohto článku, obdobie, počas ktorého sa výnimka uplatňuje, a prípadne výšku poľnohospodárskej rezervy pridelenej dotknutému členskému štátu podľa druhého pododseku.

Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 229 ods. 2.“

9. Príloha X sa mení takto:

a) V bode I sa bod 1 nahrádza takto:

„1. Dodávateľské zmluvy sa vyhotovujú pred dodávkou v písomnej podobe na konkrétne množstvo cukrovej repy.“

b) V bode I sa bod 2 nahrádza takto:

„2. Dodávateľské zmluvy môžu byť viacročné. V prípade zmlúv s minimálnym trvaním dlhším ako šesť mesiacov zmluva obsahuje doložku o revízii, ktorú môže aktivovať poľnohospodár, organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov.“

c) V bode II bode 2 sa dopĺňa tento odsek:

„Cena sa vypočíta na základe kombinácie rozličných faktorov stanovených v zmluve, medzi ktoré patria objektívne ukazovatele, indexy alebo metódy výpočtu konečnej ceny, ktoré sú ľahko dostupné a zrozumiteľné a odrážajú zmeny trhových podmienok a výrobných nákladov, dodané množstvá a kvalitu alebo zloženie dodávanej cukrovej repy. Na tento účel môžu členské štáty určiť ukazovatele v súlade s objektívnymi kritériami na základe uskutočnených štúdií o výrobe a potravinovom dodávateľskom reťazci. Zmluvné strany sa môžu odvolávať na tieto ukazovatele alebo na akékoľvek iné ukazovatele, ktoré považujú za relevantné.“

d) V bode III sa dopĺňa tento odsek:

„Dodávateľské zmluvy musia obsahovať pravidlá uplatniteľné v prípade vyššej moci.“

e) Vkladá sa tento bod IXa:

„BOD IXa

Členské štáty môžu požadovať, aby cukrovarnícky podnik pred dodávkou cukrovej repy písomné dodávateľské zmluvy zaregistroval.“

Článok 2

Zmeny nariadenia (EÚ) 2021/2115

Nariadenie (EÚ) 2021/2115 sa mení takto:

1. Článok 52 sa mení takto:

a) V odseku 3 sa dopĺňa toto písmeno i):

„i) organizácia výrobcov alebo združenie organizácií výrobcov vykonáva operačný program v členskom štáte, v ktorom miera organizovanosti výrobcov v sektore ovocia a zeleniny bola počas troch po sebe nasledujúcich rokov predchádzajúcich vykonávaniu operačného programu nižšia ako 10 %. Miera organizovanosti sa počíta ako hodnota produkcie ovocia a zeleniny v dotknutom členskom štáte, ktorú na trh uvádzajú organizácie výrobcov alebo združenia organizácií výrobcov uznané podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, vydelená celkovou hodnotou produkcie ovocia a zeleniny v uvedenom členskom štáte.“

b) Vkladá sa tento odsek 5a:

„5a. Limit 50 % stanovený v odseku 1 sa zvýši na 60 % v prípade výdavkov spojených s cieľmi uvedenými v článku 46 písm. a), b) alebo c), ak sú splnené tieto podmienky:

a) výdavky súvisia s investíciami do hmotného a nehmotného majetku uvedenými v článku 47 ods. 1 písm. a), ktoré uskutočnili mladí poľnohospodári alebo noví poľnohospodári, ktorí prvýkrát vstúpili do organizácie výrobcov uznanej podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013;

b) investície uvedené v písmene a) sa uskutočňujú v priestoroch týchto mladých poľnohospodárov alebo nových poľnohospodárov v rámci ich prvého operačného programu.“

c) Dopĺňa sa tento odsek 7:

„7. Limit 50 % stanovený v odseku 1 sa zvýši na 70 % skutočných výdavkov vynaložených v danom roku na operačné programy, ktoré vykonávajú organizácie výrobcov alebo združenia organizácií výrobcov a na ktoré mali v danom roku nepriaznivý vplyv poveternostné udalosti, prírodné katastrofy, choroby rastlín alebo zamorenie škodcami, ktoré majú identifikovať členské štáty.“

2. V článku 68 sa vkladá tento odsek 2a:

„2a. Článok 52 ods. 3 písm. a) až d) a f) až h) a článok 52 ods. 5a tohto nariadenia sa uplatňujú *mutatis mutandis*.“

3. V článku 88 sa odsek 7 nahrádza takto:

„7. Od roku 2025 smú členské štáty v rámci žiadosti o zmenu ich strategických plánov SPP podanej v súlade s článkom 119 svoje rozhodnutia uvedené v odseku 6 preskúmať a rozhodnúť, že až 6 % svojich alokácií na priame platby stanovených v prílohe V, v relevantnom prípade po odpočítaní alokácií na bavlnu stanovených v prílohe VIII, použijú na typy intervencií v iných sektoroch uvedených v hlave III kapitole III oddiele 7.

Suma zodpovedajúca percentuálnemu podielu alokácií členských štátov na priame platby uvedená v prvom pododseku tohto odseku a použitá na typy intervencií v iných sektoroch v určitom finančnom roku sa považuje za alokácie členských štátov na finančný rok na typy intervencií v iných sektoroch.“

Článok 3
Zmena nariadenia (EÚ) 2021/2116

V článku 16 ods. 1 druhom pododseku nariadenia (EÚ) 2021/2116 sa písmeno b) nahrádza takto:

„b) výnimočné opatrenia podľa článkov 219, 220, 221 a 222 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013“.

Článok 4
Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 1 ods. 1 sa uplatňuje od [+2 roky].

Článok 1 ods. 2 a 6 sa uplatňujú od [+18 mesiacov].

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predsedníčka*